

WOJEWODA ŁÓDZKI

Łódź, 29 grudnia 2021 r.

PNIK-I.4131.946.2021 PNIK-I.4131.946.2021

Rada Gminy Wierzchlas

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XL/271/2021 Rady Gminy Wierzchlas z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie ustalenia wysokości oraz zasad wypłat diet dla przewodniczących organów wykonawczych jednostek pomocniczych (sołtysów).

Uzasadnienie

Na mocy przedmiotowej uchwały Rada Gminy Wierzchlas ustaliła wysokość oraz zasady wypłat diet dla przewodniczących organów wykonawczych jednostek pomocniczych (sołtysów). Wątpliwości organu nadzoru wzbudziły zapisy uchwały, zgodnie z którymi dla sołtysów Gminy Wierzchlas ustalono miesięczną dietę ryczałtową, bez wskazania jednocześnie okoliczności za które dieta podlega obniżeniu, jak również treść § 3 uchwały, w którym uchwalono, iż diety będą wypłacane na podstawie list sporządzanych przez Wójta, bez określenia o jakie listy chodzi i czego one miałyby dotyczyć.

W dniu 17 grudnia 2021 r. organ nadzoru wszczął postępowanie nadzorcze. W odpowiedzi Przewodniczący Rady Gminy Wierzchlas podzielił zastrzeżenia organu nadzoru wskazując, że na najbliższej sesji dokona zmian w ww. uchwale dostosowując ją do obowiązujących przepisów.

ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI W ŁODZI

90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel.: (+48) 42 664 10 00, fax: (+48) 42 664 10 40 Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /lodzuw/SkrytkaESP
<https://www.gov.pl/web/uw-lodzki>

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce ochrona danych osobowych.

Mimo powyższego oświadczenia organ nadzoru, z uwagi na wiążący go trzydziestodniowy termin do wydania stosownego aktu nadzoru, uznał za zasadne wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego co do sprzecznych z prawem zapisów uchwały.

Organ nadzoru prezentuje w niniejszej sprawie następujący pogląd.

Podstawę podjęcia uchwały Nr XL/271/2021 Rady Gminy Wierzchlas stanowi art. 37b ustawy o samorządzie gminnym (dalej: usg). Delegacja ustawowa z art. 37b ust. 1 usg, podobnie jak delegacja z art. 25 ust. 4 usg przewiduje upoważnienie dla organu stanowiącego gminy do sprecyzowania reguł, na jakich przysługiwać będzie rekompensata (wyrównanie wydatków i strat) w związku z wykonywaniem funkcji sołtysa (por. wyrok WSA w Opolu z dnia 4 sierpnia 2015 r., sygn. akt II SA/Op 252/15, wyrok NSA w Warszawie z dnia 26 czerwca 2014 r., sygn. akt II OSK 406/14). Przez pojęcie „diety” przewidzianej w komentowanej ustawie należy rozumieć przede wszystkim pewien rodzaj świadczeń, mających za zadanie kompensowanie utraconych w związku ze sprawowaniem powierzonej funkcji zarobków i poniesionych jednocześnie w związku ze sprawowanym mandatem kosztów (por. Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, red. prof. Bogdan Dolnicki). Dieta sołtysa, podobnie jak radnego, nie jest wynagrodzeniem, lecz rekompensatą za utracone wynagrodzenie. Celem diety jest więc zniwelowanie sytuacji, gdy sołtys ponosiłby majątkową szkodę z uwagi na pełnienie funkcji społecznej (por. Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, red. dr Sebastian Gajewski, dr Aleksander Jakubowski, C.H. Beck 2018).

Podstawową różnicą pomiędzy dietą radnego a dietą przysługującą sołtysowi, jest fakultatywność diety sołtysa. O ile radnemu dieta i zwrot kosztów podróży służbowej przysługują z mocy prawa, a rada gminy, zgodnie z art. 25 ust. 4 usg, została jedynie zobowiązana do określenia zasad, na podstawie których radny będzie mógł realizować swoje prawo, o tyle sołtysowi świadczenia te przysługują tylko wówczas, gdy rada gminy skorzysta z możliwości i wypełni dyspozycję zawartą w art. 37b ust. 1 usg, ustanawiając stosowne zasady. W wyroku z dnia 15 listopada 2019 r., sygn. akt II OSK 3380/19, Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, że „uprawnienia wynikające z art. 37b usg pozwalają lokalnemu ustawodawcy na uwzględnienie przypadków, w których sprawowanie funkcji sołtysa może uzasadniać przyznanie mu prawa do diety i zwrotu kosztów podróży. Organ ten posiada jednak również swobodę w zakresie oceny, czy istnieje potrzeba przyznania tego ekwiwalentu, a jeśli tak to na jakich zasadach przy jednoczesnym uwzględnieniu warunków i potrzeb lokalnych”.

Przyjęcie zryczałtowanej diety nie jest samo w sobie niezgodne z prawem. Jednakże warto zaznaczyć, że zakresem regulacji przedmiotowej uchwały powinna być objęta również sytuacja, w której sołtys nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji, a tym samym nie ponosi żadnych kosztów związanych z pełnieniem funkcji (wyrok WSA w Poznaniu z dnia 23 października 2019 r., sygn. akt II SA/Po 555/19).

Przechodząc do oceny legalności przedmiotowej uchwały, należy wskazać, że w § 1 uchwały Rada Gminy Wierzchlas ustaliła wysokość diety dla sołtysów w formie miesięcznego ryczału, a w § 3 uchwały wskazano, iż diety będą wypłacane na podstawie list sporządzanych przez Wójta, bez określenia o jakie listy chodzi i czego one miałyby dotyczyć. W ocenie organu nadzoru, takie sformułowania w uchwale nie precyzują za wykonywanie jakich obowiązków i czynności sołtys miałby otrzymywać dietę, jakie są zasady jej otrzymywania, a także nie wskazano okoliczności obniżania diety w sytuacji w której sołtys nie będzie sprawował swojej funkcji. W konsekwencji przedmiotowa uchwała nie wypełniła delegacji wynikającej z art. 37b ust. 1 usg.

Wobec powyższego, w sytuacji, w której uchwała Nr XL/271/2021 Rady Gminy Wierzchlas z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie ustalenia wysokości oraz zasad wypłat diet dla przewodniczących organów wykonawczych jednostek pomocniczych (sołtysów), w istotny sposób narusza art. 37b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, będąc sprzeczną z istotą diety jako świadczenia kompensacyjnego, wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego jest uzasadnione i należało orzec jak na wstępie.

Rozstrzygnięcie nadzorcze może zostać zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi (90-434 Łódź, ul. Piotrkowska 135) za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia. Skargę wnosi się w dwóch egzemplarzach.

WOJEWODA ŁÓDZKI

Tobiasz Bocheński

Do wiadomości:
Wójt Gminy Wierzchlas